EUROPEAN PARLIAMENT

DIRETTORAT ĠENERALI GĦALL-POLITIKI INTERNI

DIPARTIMENT TAL-POLITIKA B: POLITIKI STRUTTURALI U TA' KOEŻJONI

L-IŻVILUPP REĠJONALI

SEHEM L-AWTORITAJIET LOKALI BIEX JINGĦELBU D-DIFFERENZI SOĊJALI

STUDJU

Dan l-istudju ntalab mill-Kumitat għall-Iżvilupp Reġjonali tal-Parlament Ewropew.

AWTURI

Peter Schneidewind	Metis GmbH
Hannes Wimmer	Metis GmbH
Tony Kinsella	Espert imqabbad minn Metis GmbH
Szabolcs Klubuk	Metis GmbH
Christoph Gollner	Assistent riċerkatur ta' Metis GmbH

AMMINISTRATUR RESPONSABBLI

Ivana KATSAROVA

Dipartiment tal-Politika għall-Politiki Strutturali u ta' Koeżjoni

Parlament Ewropew

B-1047 Brussell

E-mail : poldep-cohesion@europarl.europa.eu

VERŻJONIJIET LINGWISTIĊI

Oriġinal: EN

Traduzzjoni: DE, FR

DWAR L-EDITUR

Biex tikkuntattja d-Dipartiment tal-Politika jew biex tabbona fin-newsletter tiegħu li toħroġ kull xahar, jekk jogħġbok ikteb lil: poldep-cohesion@europarl.europa.eu

Il-manuskritt tlesta f'Mejju 2009

Brussell, © Parlament Ewropew, 2009

Dan l-istudju jinstab fl-Internet fl-indirizz: www.europarl.europa.eu/studies

KLAWSOLA TA' ESKLUŻJONI MIR-RESPONSABILITÀ (*DISCLAIMER*)

L-opinjonijiet espressi f'dan id-dokument huma r-responsabilità unika tal-awtur u mhux neċessarjament jirrappreżentaw il-pożizzjoni uffiċjali tal-Parlament Ewropew.

Ir-riproduzzjoni u t-traduzzjoni għal raġunijiet mhux kummerċjali huma awtorizzati, sakemm is-sors ikun rikonoxxut u l-pubblikatur ikun mgħarraf minn qabel u tintbagħatlu kopja.

EUROPEAN PARLIAMENT

DIRETTORAT ĠENERALI GĦALL-POLITIKI INTERNI

DIPARTIMENT TAL-POLITIKA B: POLITIKI STRUTTURALI U TA' KOEŻJONI

L-IŻVILUPP REĠJONALI

SEHEM L-AWTORITAJIET LOKALI BIEX JINGĦELBU D-DIFFERENZI SOĊJALI

STUDJU

Astratt

Dan l-istudju joffri analiżi kritika tal-kompetenzi tal-awtoritajiet lokali, tal-istrumenti tagħhom u ta' sehemhom biex jingħelbu d-differenzi soċjali. Jagħti deskrizzjoni ġenerali tal-varjetà fl-istrutturi tal-awtoritajiet lokali fl-UE kollha kif ukoll ħarsa mill-qrib lejn kif dawn l-awtoritajiet jindirizzaw l-isfidi speċifiċi għal din il-linja politika. Din ir-riċerka hija msaħħa bi studju ta' każijiet minn 13-il awtorità lokali differenti, bl-isfidi, bil-prijoritajiet, bl-istrateġiji u bil-ħtiġijiet tagħhom. Dan id-dokument ifittex li jidentifika l-elementi komuni li jwasslu biex dawn l-istrateġiji jirnexxu jew ma jirnexxux, u jissuġġerixxi ħjiel ta' soluzzjonijiet.

PE 419.103

May 2009

MT

SOMMARJU EŻEKUTTIV

Il-qsim tar-responsabilitajiet bejn l-Unjoni Ewropea u l-Istati Membri tagħha ilu s-suġġett ta' diskussjonijiet u riċerka estensivi, mhux l-inqas fit-tħejjijiet għat-Trattat ta' Liżbona. Filwaqt li hija ħaġa ċerta li dan id-dibattitu se jibqa' għaddej, b'mumenti intensivi u oħrajn kwieti minn żmien għal żmien, qiegħda tingħata ħafna anqas konsiderazzjoni lill-interazzjonijiet kumplessi u differenti bejn l-UE, is-27 Stat Membru tagħha u l-għadd bla tarf ta' Awtoritajiet Lokali u Reġjonali tagħhom.

Dan l-istudju jfittex li jagħti lill-Kumitat għall-Iżvilupp Reġjonali tal-Parlament Ewropew b'dik li tista' biss tkun ħarsa ġenerali illustrata tal-istatus, tal-kompetenzi u tal-istrutturi tal-awtoritajiet lokali fis-27 Stat Membru. Wara, dan l-istudju jkompli jiżviluppa analiżi kritika tas-sehem tal-politiki tal-istrateġiji u tal-azzjonijiet tal-awtoritajiet lokali għal dawk li huma differenzi soċjali. Din l-analiżi toħroġ mir-riċerka u titlaħħam bis-saħħa ta' seba' studji ta' każijiet dwar is-sitwazzjonijiet u l-azzjonijiet lokali fi Stati Membri differenti.

Il-Grupp ta' Ħidma tal-UE dwar il-governanza f'iktar minn livell wieħed qasam l-Istati Membri f'erba' kategoriji: stati unitarji ċentralizzati, stati unitarji deċentralizzati, stati unitarji reġjonalizzati u, fl-aħħar, stati federali. L-awtoritajiet lokali għandhom status u livell ta' awtonomija differenti f'kull wieħed mill-erba' mudelli u, biex il-kobba tkompli titħabbel, hemm differenzi sinifikanti bejn il-livelli differenti ta' awtoritajiet lokali fl-istati individwali, kif ukoll differenzi bejn is-sitwazzjoni tagħhom fi Stati Membri li jidħlu fl-istess kategorija.

F'tarf minnhom, l-awtoritajiet lokali fi stati unitarji ċentralizzati bħar-Rumanija jew l-Irlanda għandhom awtorità x'aktarx ristretta, ukoll f'oqsma ta' politika fejn għandhom responsabilitajiet konsiderevoli. Fi Stati Federali bħall-Belġju u l-Ġermanja, il-kompetenzi tal-Awtoritajiet Lokali u Reġjonali huma definiti bil-liġi, jekk mhux ukoll bi provvedimenti kostituzzjonali. L-awtoritajiet lokali għandhom status u kompetenzi differenti, kif jidher ċar minn, ngħidu aħna, *Land* Ġermaniż u muniċipalità distrettwali Ġermaniża.

Dawn id-differenzi fil-biċċa l-kbira jiġu minn raġunijiet storiċi u kulturali. Dawn is-sisien għandhom sehem daqstant importanti fl-istrateġiji adottati mill-awtoritajiet lokali daqs kemm għandu l-istatus legali jew kostituzzjonali tagħhom. Il-fruntieri formali tal-awtoritajiet lokali sikwit inqabżu minn żviluppi ekonomiċi u soċjali, bħat-tkabbir urban għal ġo kontej jew provinċji viċin, kif ukoll minn xejriet migratorji jew ta' vjaġġar li qegħdin jinbidlu. Wieħed jista' josserva realtajiet simili, għalkemm aktar ikkumplikati, f'reġjuni mal-fruntiera fejn żoni ekonomiċi u xejriet residenzjali ġodda jaqsmu l-fruntieri nazzjonali u jolqtu l-awtoritajiet lokali fi Stati Membri bi strutturi differenti ta' governanza.

Il-livelli ta' awtonomija finanzjarja wkoll ivarjaw sew bejn awtorità lokali u oħra. Xi wħud minnhom jiddependu kważi għalkollox mill-fondi nazzjonali, filwaqt li oħrajn huma relattivament liberi li jagħmlu u jiġbru t-taxxi tagħhom, u anki li joħorġu l-bonds tagħhom biex ikollhom il-kapital. Il-biċċa l-kbira jistrieħu fuq xi xorta ta' fondi nazzjonali u jista' jkun hemm differenzi sostanzjali kemm fl-Istati Membri nfushom kif ukoll bejn Stat Membru u ieħor. F'xi Stati Membri ssib sistema trasparenti li tkun stabbilita b'mod formali, u li sikwit tkun imsejsa fuq ammonti *per capita*. F'oħrajn, il-finanzjament irid jiġi negozjat politikament, kull każ għalih. Jidher li mixjin lejn xejra fejn l-awtoritajiet lokali jkunu mistiedna jagħmlu offerti pubbliċi għall-iffinanzjar tal-proġetti u tal-kapital. Dan, b'mod partikolari, jiġri fl-Italja u fir-Renju Unit.

L-awtoritajiet lokali huma responsabbli, f'livelli differenti, għall-għoti, għalkemm mhux dejjem għall-ippjanar, ta' bosta politiki u servizzi. Din ir-responsabilità tiġbor fiha l-ippjanar tal-ispazji u tal-bini, l-akkomodazzjoni, l-edukazzjoni, l-ambjent, it-trasport (il-kostruzzjoni u l-operat), is-sigurtà, l-għajnuna soċjali, is-saħħa u l-impjiegi, fost l-oħrajn. Kważi kollha kemm huma jħallu l-impatt tagħhom fuq id-differenzi lokali. L-awtoritajiet lokali għandhom sehem importanti x'jagħtu biex jiġu implimentati u biex jitħaddmu strateġiji Ewropej

importanti bħal dawk ta' Liżbona u Göteborg, il-Pjan ta' Azzjoni Ambjentali, il-Karta ta' Leipzig, kif ukoll l-Aġenda Soċjali, biex jissemmew uħud.

Iż-żieda fil-governanza f'iktar minn livell wieħed wasslet biex kompliet tikber il-ħtieġa ta' mekkaniżmi u pjattaformi ta' koordinazzjoni. Dawn jistgħu jaħdmu fuq bażi settorjali, bħat-trasport, iżda l-esperjenza Ewropea tiffaċilita wkoll it-twelid tal-istrateġija territorjali.

Id-dokument dwar l-"Aġenda Territorjali" li ħareġ mil-Laqgħa Ministerjali Informali ta' Leipzig fl-2006 saħaq fuq il-ħtieġa tal-koordinazzjoni territorjali u x-xejriet lejha. Id-dokument ressaq ir-raġunijiet għal suriet ġodda ta' governanza territorjali. Il-*Euroregions* huwa wieħed mill-mudelli stabbiliti, filwaqt li l-Grupp Ewropew għall-Kooperazzjoni Territorjali (EGTC) joffri għodda legali flessibbli għall-kooperazzjoni bejn livelli differenti ta' gvernijiet, aġenziji pubbliċi u paretċipanti interessati privati lilhinn mill-fruntieri nazzjonali. Gruppi territorjali bħal dawn jistgħu jitwieldu mal-proġetti u jistgħu "iħalltu u jaqsmu" territorji formali differenti.

L-awtoritajiet lokali sikwit isibu li jkollhom jindirizzaw differenzi soċjali kkawżati minn żviluppi jew politiki li ma jkollhom ebda kontroll fuqhom u li ftit li xejn jistgħu jagħmlu dwarhom. Iċ-ċaqliq ekonomiku globali jista' jwassal għall-qerda u l-kollass tal-industriji tradizzjonali. Belt jew reġjun li jistrieħu bil-kbir fuq industrija li tkun sejra lura, bħall-metallurġija jew il-bini tal-bastimenti, jistgħu jħabbtu wiċċhom ħesrem mal-ħtiġijiet kbar tas-soċjetà, tal-ispazji u tal-iżvilupp, hekk kif il-bażi fiskali tikkollassa. L-istudju tal-każ tal-belt Pollakka ta' Elblag huwa eżempju ta' dan.

L-istudju tal-każ ta' Marinha Grande jiddeskrivi belt Portugiża fejn aktar minn 60% tal-impjiegi qegħdin fl-industriji tradizzjonali (il-ħġieġ u l-plastik) u fejn il-kunsill tal-belt kien strumentali biex nieda Patt Territorjali tal-Impjiegi (TEP) bis-sehem tas-sħab soċjali u ta' parteċipanti interessati oħrajn fi sforz proattiv biex tiġi diversifikata l-ekonomija tal-belt.

F'xi pajjiżi kien hemm xejra qawwija biex in-nies, b'mod partikolari dawk bl-ogħla pagi, jiċċaqalqu mill-bliet għas-subborgi li joffru standards ta' akkomodazzjoni aktar għoljin (djar individwali aktar milli appartamenti f'bini għoli) u kwalità ta' ħajja aħjar. Din ix-xejra tidher ċar fl-istudji tal-każijiet ta' Budapest u Vjenna. F'pajjiżi oħrajn bħal Franza, it-tradizzjoni aktar kienet dik li l-aktar żoni residenzjali mixtieqa jinsabu fil-belt innifisha, filwaqt li fis-subborgi (*banlieue*) issib l-akkomodazzjoni soċjali.

F'dawn l-aħħar snin qiegħda tidher ukoll xejra differenti fejn in-nies jitilqu mill-bliet, mhux biex imorru fis-subborgi tal-qrib iżda fi bliet u rħula ftit imbiegħda f'żoni rurali viċin. Dawn l-iżviluppi fl-akkomodazzjoni fl-Istati Uniti huma magħrufa bħala "*exurbs*". Fl-Ewropa dawn l-iżviluppi jqanqlu dubji dwar id-definizzjonijiet tradizzjonali ta' żoni "urbani" u "rurali".

Ix-xejriet migratorji mill-bliet u l-bliet il-kbar, fejn joqogħdu 74% taċ-ċittadini Ewropej, għas-subborgi jew iż-żoni rurali tal-viċinanzi jolqtu l-prezzijiet tal-art u tad-djar, il-bażijiet fiskali lokali, u s-servizzi. Għażliet ta' stil ta' ħajja bħal dawn normalment iġibu magħhom żieda fl-użu tal-karozzi privati, b'detriment għat-trasport pubbliku, u dan joħloq dubji dwar is-sostenibilità.

Forzi tas-suq li ma jkunux ikkontrollati jkollhom it-tendenza li jimbuttaw nies bi dħul baxx lejn żoni b'akkomodazzjoni bi prezzijiet baxxi, u sikwit ta' standard baxx. Il-politiki u l-interventi lokali jistgħu jew isaħħu x-xejriet tas-suq, jew jibbilanċjawhom biex tkun iggarantita taħlita soċjali stabbli filwaqt li ma jitħalliex li jinħolqu żoni żvantaġġati fil-bliet u l-bliet il-kbar.

L-Istati Membri l-ġodda tal-Ewropa Ċentrali u tal-Lvant wirtu stokk ta' akkomodazzjoni li jikkonsisti fil-biċċa l-kbira tiegħu minn oqsma tad-djar magħmula minn appartamenti li kienu tal-gvern taħt il-ħakma Komunista. L-istudju tal-każ tal-qasam tad-djar Havanna f'Budapest juri biċ-ċar kif il-muniċipalitajiet tal-bliet u dawk lokali qegħdin jindirizzaw il-

privatizzazzjoni tal-akkomodazzjoni filwaqt li jżommu t-tessut soċjali tal-komunitajiet tagħhom.

Il-migrazzjoni interna minn Stati Membri oħrajn, jew minn barra l-Unjoni Ewropea, iġġib magħha piżijiet ġodda fuq is-servizzi lokali, fosthom l-akkomodazzjoni, l-edukazzjoni u l-impjiegi. L-istudju tal-każ tal-Pjan Strateġiku ta' Direzzjoni tal-belt ta' Leicester jagħti ħarsa lejn kif konsorzju lokali, bl-għajnuna tal-fondi tal-belt, tal-istat u tal-UE, fittex li jindirizza realtà fejn madwar 40% tar-residenti huma ta' minoranza etnika.

Il-migrazzjoni interna toffri sfidi partikolari f'soċjetajiet li huma aktar midħla tal-emigrazzjoni. L-istudju tal-każ tal-Politika ta' Diversità ta' Turku juri kif din il-belt Finlandiża qiegħda tipprova tadatta ruħha għal sitwazzjoni ġdida bħal din. Il-belt ta' Turku ħabirket bil-kbir biex tipprovdi opportunitajiet ta' xogħol u ta' taħriġ għall-4.4% tal-popolazzjoni tagħha li huma migranti, ħafna minnhom bl-istatus ta' refuġjati.

L-istruttura, it-tradizzjonijiet u r-riżorsi tal-awtoritajiet lokali bla dubju jikkundizzjonawlhom il-kapaċità li jiżviluppaw politiki li jindirizzaw u jibbilanċjaw id-differenzi. L-awtoritajiet lokali kollha, hu x'inhu l-istatus tagħhom, ikollhom għarfien lokali reali u kuntatti u jħabbtu wiċċhom kuljum mar-realtajiet lokali tagħhom. Dan jista' jippermettilhom li jiżviluppaw xejriet u strateġiji integrati f'oqsma bħall-akkomodazzjoni, il-kura tas-saħħa, l-edukazzjoni u l-impjiegi. Xi awtoritajiet lokali għandhom mnejn ikunu jeħtieġu jiżviluppaw il-kapaċità tagħhom fit-tfigħ tal-offerti għal fondi nazzjonali u tal-UE biex ikunu jistgħu jimplimentaw dawn l-istrateġiji.

Id-differenzi soċjali fil-livell lokali huma fenomeni b'ħafna wċuħ u jirreżistu wkoll strateġiji settorjali dojoq li jiġu minn fuq kif ukoll miżuri lokali iżolati; hekk, il-bini ta' djar ġodda waħdu ma jeliminax l-iżvantaġġi soċjali f'żoni speċifiċi. L-azzjonijiet koordinati li jinvolvu s-sħab soċjali, is-soċjetà ċivili lokali, l-awtorità lokali u l-fergħat differenti tal-gvern nazzjonali wrew li huma effikaċi b'mod kostanti. L-awtoritajiet lokali għandhom sehem uniku x'joffru biex iressqu dawn it-truf u l-parteċipanti interessati kollha flimkien.

It-titjib tal-ħiliet, l-għoti tat-taħriġ, it-tisħib tas-servizzi edukattivi lokali mal-għanijiet ekonomiċi tal-iżvilupp ilkoll għandhom sehem importanti f'kull strateġija lokali. Hawn ukoll, l-awtoritajiet lokali jinsabu f'pożizzjoni tajba biex jiġbdu lil dawn il-parteċipanti interessati flimkien.

L-identifikazzjoni tal-preġji ta' żona lokali u l-kummerċjalizzazzjoni tagħhom għandhom sehem importanti biex jiġbdu l-kapital u l-kompetenzi umani. L-awtoritajiet lokali jkollhom bosta tagħrif lokali "fil-qabda" u x'aktarx li jkollhom ukoll stampa relattivament ċara tan-nuqqasijiet lokali. Għandu jkun hemm aċċess għal fondi nazzjonali u/jew tal-UE sabiex l-awtoritajiet lokali jkunu jistgħu jidħlu għall-investiment li hu meħtieġ għal analiżi u sforzi bħal dawn.

L-għarfien u l-esperjenzi lokali għandhom jiġu identifikati, tinżamm nota tagħhom u jinqasmu ma' oħrajn. Dan għandu jwassal biex l-awtoritajiet lokali jiġbru l-esperjenzi tal-aħjar prattika, kif jidher fl-istudju tal-każ ta' Elblag fejn l-awtoritajiet lokali Żvediżi u tar-Renju Unit setgħu jiggwidaw lill-awtoritajiet tal-belt.

Għandu jkun hemm ukoll mekkaniżmu ċar li jiffunzjona li bih l-esperjenzi lokali jistgħu jgħaddu b'mod effikaċi fis-sistemi tat-tfassil tal-politiki nazzjonali u Ewropej. Jeħtieġ ukoll li l-evalwazzjoni tal-politiki terġa' tgħaddi lura fil-proċess tal-ħolqien tal-għarfien lokali. Iċ-ċiklu eżemplari mill-iżvilupp tal-politiki sal-implimentazzjoni u t-tagħlim għandu jidħol fil-politiki territorjali kollha tal-UE li jeħtieġu s-sehem tal-parteċipanti interessati lokali rilevanti.

Dan l-studju ma jistax jagħti ħarsa dettaljata lejn l-azzjonijiet u l-problemi tal-awtoritajiet lokali kollha fl-UE kollha kemm hi. Li juri hu kif l-awtoritajiet differenti identifikaw il-

problemi lokali, reali jew potenzjali, u l-istrateġiji li użaw jew li qegħdin jiżviluppaw biex jegħlbu d-differenzi lokali.

Il-governanza inklużiva f'aktar minn livell wieħed hija mhux biss neċessità iżda kull ma tmur qiegħda ssir realtà wkoll. Jeħtieġ li tiġi studjata, tinżamm nota tagħha, u tiġi ffaċilitata bħala parti ewlenija mill-proċess tal-kisba tal-iżvilupp soċjali u ekonomiku sostenibbli.

Rakkomandazzjonijiet ewlenin

(1) Is-soluzzjonijiet ta' governanza f'aktar minn livell wieħed jistgħu jgħinu biex ipattu għan-nuqqas ta' kompetenzi tal-awtoritajiet lokali f'oqsma differenti u għalhekk għandhom ikomplu jitmexxew 'il quddiem fil-livell tal-UE. Il-mudelli u l-istrumenti applikabbli għall-governanza f'aktar minn livell wieħed jeħtieġ li jkunu żviluppati għal-livell lokali.

(2) L-istrateġiji territorjali għandhom jitrawmu wkoll 'il barra mill-ERDF sabiex jinħolqu "punti ta' aċċess" oħrajn għall-awtoritajiet lokali.

(3) L-akkomodazzjoni u l-impjiegi huma żewġ oqsma ta' politika li fihom l-awtoritajiet lokali żgħar jidhru li jbatu l-aktar minħabba n-nuqqas ta' kompetenzi adegwati biex jingħelbu d-differenzi. F'dawn l-oqsma jeħtieġ li jkompli jiġi żviluppat is-sehem tal-UE (bil-promozzjoni ta' proġetti, tar-riċerka u tal-azzjonijiet).

(4) Skemi ta' finanzjament li jħallu wisa' għal soluzzjonijiet "innovattivi" u "esplorattivi" għall-problemi lokali li qegħdin jinbidlu bil-ħeffa huma importanti għal awtoritajiet lokali żgħar u ta' daqs medju u għandhom ikomplu jiġu żviluppati.

(5) Il-promozzjoni u l-għajnuna fl-iskambji tal-għarfien, b'mod partikolari dwar kwistjonijiet lokali, iridu jiġu integrati fil-programmi rilevanti tal-UE (bħal, jingħataw aktar konsiderazzjoni fil-programmi ta' kooperazzjoni transnazzjonali).

(6) Jeħtieġ li l-evalwazzjoni tal-politiki lokali terġa' tgħaddi lura fil-proċess tal-ħolqien tal-għarfien lokali. Iċ-ċiklu eżemplari mill-iżvilupp tal-politiki sal-implimentazzjoni u t-tagħlim għandu jidħol fil-politiki territorjali kollha tal-UE li jeħtieġu s-sehem tal-parteċipanti lokali.

(7) L-għarfien dwar kwistjonijiet lokali jeħtieġ li jinbena wkoll fl-amministrazzjonijiet lokali li ħafna drabi jitgħabbew iżżejjed bi kwistjonijiet ta' "implimentazzjoni amministrattiva" u bl-assorbiment tar-riżorsi fil-ħin.

(8) L-attivitajiet promossi minn gruppi ta' parteċipanti lokali (eż. il-Gruppi ta' Azzjoni Lokali) joħolqu viżibilità qawwija kif ukoll isaħħu s-sjieda tar-riżultati. Għandhom ikomplu jinfirxu x-xejriet li jrawmu l-identifikazzjoni b'responsabilità propja tal-ħtiġijiet lokali, it-tħejjija ta' strateġiji lokali u l-implimentazzjoni (eż. permezz tal-għotjiet globali).

(9) Sabiex jitjiebu l-opportunitajiet għall-awtoritajiet lokali fil-programmi kompetittivi ta' finanzjament, għandhom jitfasslu programmi li jibnu l-kapaċitajiet rispettivi (fil-livell tal-UE wkoll).

(10) Rigward il-piż amministrattiv marbut mal-ġestjoni tal-proġetti tal-UE, għandhom jiġu riveduti l-kunsiderazzjonijiet dwar il-proporzjonalità tal-ħtiġijiet, b'mod partikolari fejn jidħlu awtoritajiet lokali żgħar u ta' daqs medju.

(11) L-awtoritajiet lokali għandhom jidħlu aktar fit-tfassil tal-politiki (fil-livell reġjonali, nazzjonali u tal-UE) sabiex jiġi ggarantit li l-azzjonijiet jinfirxu sew fil-livell lokali u li l-istrateġiji tal-UE "jiġu tradotti" għall-parteċipanti interessati lokali.

(12) Jeħtieġ li l-iżvilupp, it-twettiq u r-rappurtaġġ tal-Istrateġiji ewlenin tal-UE (Liżbona, Göteborg, eċċ.) iqis u joħroġ fid-dieher il-kontribut lokali biex jissaħħaħ l-impenn tal-parteċipanti lokali.